Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen talousvaliokunnassa 9.2.2021

HE 6/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä tartuntalain väliaikaisesta muuttamisesta. Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) esittää lausuntonaan seuraavaa:

Covid-19-tartuntautiepidemian torjumiseksi on otettu käyttöön erilaisia rajoitustoimia, jotka vaikuttavat merkittävästi yritysten väliseen kilpailuun, markkinoiden toimintaan ja kuluttajien asemaan. Toimet ovat kuitenkin perusteltuja taudin leviämisen estämiseksi ja kansalaisten suojelemiseksi. Onnistuneilla rajoituksilla voidaan lyhentää kriisin pituutta ja lieventää sen voimakkuutta. Tämä myös edistää markkinoiden toimivuutta pitkällä aikavälillä arvioituna.

Tartunnat ovat lisääntyneet Suomessa jonkin verran viime viikkoina. Lisäksi koronaviruksen mahdollisesti herkemmin tarttuvat muunnokset aiheuttavat riskin tartuntojen määrän kasvulle. Tämän vuoksi toimintojen normaalioloja tiukempi rajoittaminen on edelleen perusteltua.

Rajoituksista aiheutuu kuitenkin taloudellisista ja sosiaalista haittaa, minkä vuoksi on tärkeää, että rajoitukset pyritään kohdentamaan siten, että niillä on merkittävä vaikutus epidemian torjumiseksi mutta niiden haitat jäävät mahdollisimman pieniksi. Tähän liittyy kuitenkin huomattavaa epävarmuutta, sillä hyvää tutkimustietoa sekä yksittäisten rajoitusten epidemiologisesta että taloudellisesta vaikutuksesta on rajallisesti. Korona-ajan pitkittyessä on tärkeää, että käytetään mahdollisimman laveasti hyödyksi tietoa siitä, miten rajoitukset ovat taloudellisesti ja sosiaalisesti tähän mennessä vaikuttaneet. Tämä vaatii tarkempia analyysejä kuin päivittäiset tartuntaluvut. Kyseisestä aineistopohjasta kumpuavaa tietoa tulee myös avoimesti raportoida, jotta rajoitteiden hyväksyttävyys säilyy ja rajoitteet pysyvät oikeasuhtaisina.

Tautitilanteen vakavuus vaihtelee alueiden välillä, minkä vuoksi on perusteltua, että rajoitukset vaihtelevat tarvittaessa alueellisesti ja lisäksi niitä sovelletaan joustavasti tilanteen mukaan. Kilpailun ja markkinoiden toimivuuden kannalta on toivottavaa, että yritysten väliset kilpailuasetelmat vääristyisivät velvoitteiden ja rajoitusten vuoksi mahdollisimman vähän. Tässä tapauksessa alueittain vaihtelevista toimista koituvaa kilpailuvääristymää lieventää kuitenkin se seikka, että ravitsemusliikkeiden välinen kilpailu on tyypillisesti paikallista.

Koska epidemiatilanne voi muuttua nopeastikin, tilanteen jatkuva seuraaminen ja säädösten muuttaminen on tarpeen. Säännöksien joustavuudesta on se hyöty, että se mahdollistaa tuotantokapasiteetin tehokkaan hyödyntämisen

alueen tautitilanteen asettamien rajaehtojen puitteissa ja samalla osaltaan estää kapasiteetin tuhoutumista epidemian pitkittyessä. Lisäksi epidemian kausivaihtelun ja rokotusten edistymisen myötä on mahdollista, että rajoituksia voidaan lieventää tai purkaa jo ennen nyt asetettua kolmen kuukauden määräaikaa.

Kilpailun toimivuuden kannalta on tärkeää, että ravitsemusliikkeille asetettuja velvoitteita ja rajoituksia valvotaan alueellisesti riittävän tiukasti ja lisäksi rikkomuksista aiheutuvat sanktiot ovat riittävän kovia. Tämä on tärkeää paitsi taudin leviämisen hillitsemiseksi ja kuluttajien suojelemiseksi myös siksi, ettei kilpailu vääristyisi epäreiluihin keinoihin turvautuvien yrittäjien eduksi.

Miika Heinonen
ekonomisti

ALLEKIRJOITETTU KONEELLISESTI
ASIANHALLINTAJÄRJESTELMÄSSÄ